

บทที่ 7

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

จากที่ได้ศึกษาคำวิเคราะห์คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 9/2549 เกี่ยวกับประเด็นมติในการหั่นคูหาการเลือกตั้งและการกำหนดวันเลือกตั้งนั้น โดยทำการศึกษาลักษณะกฎหมายไทยและหลักกฎหมายต่างประเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์เหตุผลในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าสอดคล้องและเป็นไปชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น ทำให้ทราบว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและไม่ได้เป็นองค์กรที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจในลักษณะที่เด็ดขาด ดังนั้น หากมีปัญหาเรื่องการโต้แย้งเรื่องการใช้อำนาจย่อมถูกตรวจสอบโดยศาลได้แต่จะเป็นศาลใดหรือไม่ขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้อำนาจ กล่าวคือหากเป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยตรงย่อมอยู่ภายใต้การตรวจสอบการใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ แต่หากเป็นการใช้อำนาจทางปกครองย่อมอยู่ภายใต้การตรวจสอบการใช้อำนาจของศาลปกครอง นอกจากนี้ การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐในบางกรณีศาลต้องปฏิเสธในการเข้าไปควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจซึ่งเป็นข้อยกเว้นหลักความชอบด้วยกฎหมายที่เรียกว่าการกระทำทางรัฐบาลและกระบวนการที่ทำให้การเลือกตั้งขัดต่อหลักการเลือกตั้งโดยลับนั้นเป็นเรื่องทางเทคนิคแต่เมื่อประชาชนแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยโดยการเลือกตั้งแล้วศาลย่อมไม่อาจนำกระบวนการทางเทคนิคดังกล่าวมาเพิกถอนการเลือกตั้งซึ่งเป็นการแสดงเจตจำนงนั้นได้ ในบทนี้จะได้สรุปบทวิเคราะห์คำวินิจฉัยดังกล่าวทั้งหมดในประเด็นที่เป็นปัญหาในการทำวิจัยดังต่อไปนี้

7.1 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการออกมติในการหั่นคูหาการเลือกตั้งอันเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการการเลือกตั้ง

ขอบอำนาจในการชี้ขาดเขตอำนาจศาลที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการชี้ขาดอำนาจระหว่างศาลนั้นไม่รวมถึงการขัดกันของอำนาจศาลรัฐธรรมนูญกับศาลอื่น ดังนั้นเมื่ออำนาจศาลรัฐธรรมนูญขัดกันกับอำนาจของศาลอื่นศาลที่มีอำนาจชี้ขาดคือศาลรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการออกมติในการหั่นคูหาการเลือกตั้งเป็นการขัดกันระหว่างอำนาจศาลรัฐธรรมนูญกับศาลปกครอง ดังนั้นศาลที่มีอำนาจในการชี้ขาดคือศาลรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญก็ผูกพันองค์กรอื่นของรัฐทุกองค์กรรวมทั้งศาลปกครองตามมาตรา 268

อย่างไรก็ตามการขัดกันของอำนาจศาลที่อยู่ในอำนาจการชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญนั้น จะต้องเป็นข้อพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญด้วย ดังนั้นเมื่อพิจารณาว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญออกมติในการหั่นคูหาการเลือกตั้งอันเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการจัดการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมาตรา 144 เป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยตรง กล่าวคือ อำนาจจัดการการเลือกตั้งไม่ใช้การบังคับใช้ พระราชบัญญัติเหมือนกับกระทรวง กรม แต่เป็นกระทำที่ไปสนับสนุนส่งเสริมรัฐธรรมนูญจึงไม่ใช่การกระทำในทางปกครอง แต่เป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยตรงเมื่อมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญจึงอยู่ภายใต้การตรวจสอบการใช้อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ

7.2 เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการกำหนดวันเลือกตั้งซึ่งกระทำในรูปแบบพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2549

รัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2540) มาตรา 116 บัญญัติให้กำหนดวันเลือกตั้งภายใน 60 วันนับแต่วันยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าว จะเห็นได้ว่ากฎหมายบัญญัติไว้เป็นเรื่องเดียวกันไม่ได้บัญญัติไว้ให้มีการแยกส่วนระหว่างการยุบสภาและการกำหนดวันเลือกตั้ง กล่าวคือ การยุบสภาและการกำหนดวันเลือกตั้งตามมาตรา 116 เป็นเรื่องเดียวกัน ดังนั้นการที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการยุบสภาเป็นการกระทำทางรัฐบาลศาลไม่มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบแต่การกำหนดวันเลือกตั้งไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาตรา 136,144 นั้นแสดงให้เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการยุบสภาและการกำหนดวันเลือกตั้งชอบด้วยรัฐธรรมนูญบางส่วนและไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญบางส่วน ขัดต่อมาตรา 116 ที่บัญญัติให้เป็นเรื่องเดียวกัน อย่างไรก็ตามเรื่องดังกล่าวศาลปกครองสูงสุดพิพากษาว่าทั้งการยุบสภาและการกำหนดวันเลือกตั้งไม่เป็นการกระทำทางปกครองที่จะอยู่ภายใต้การตรวจสอบการใช้อำนาจของศาลปกครอง จะเห็นได้ว่าศาลปกครองปฏิเสธที่จะเข้าไปควบคุมตรวจสอบทั้งการยุบสภาและการกำหนดวันเลือกตั้ง

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการกำหนดวันเลือกตั้งแล้วจะเห็นได้ว่า การกำหนดวันเลือกตั้งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารภายใต้ระบอบการปกครองในรูปแบบรัฐสภา กล่าวคือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารจะมีการถ่วงดุลการใช้อำนาจซึ่งกันและกัน ดังนั้นการกำหนดวันเลือกตั้งของรัฐบาล โดยการเสนอวันเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเป็นการกระทำทางรัฐบาลที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องปฏิเสธที่จะเข้าไปควบคุมตรวจสอบการกำหนดวันเลือกตั้งเช่นเดียวกับการยุบสภาซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 116 ที่บัญญัติให้การกำหนดวันเลือกตั้งหลังจากการยุบสภาภายใน 60 วันเป็นเรื่องเดียวกัน

7.3 มติในการห้ามคุกคามการเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการการเลือกตั้งที่มีปัญหาข้อถกเถียงว่าจะขัดต่อหลักการเลือกตั้งโดยลับนำมาซึ่งการเพิกถอนการเลือกตั้ง

แม้ว่ากรณีดังกล่าวยังมีปัญหาข้อถกเถียงแต่เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการจัดการการเลือกตั้งขัดต่อหลักการเลือกตั้งโดยลับก็ตาม แต่ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดกระบวนการเลือกตั้งที่ไม่ถูกต้อง เป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งในหลายขั้นตอนที่ไม่น่าที่จะเป็นสาระสำคัญของการนำมาใช้ในการเพิกถอนการเลือกตั้งทั้งหมด อนึ่งการเลือกตั้งที่ขัดต่อหลักการเลือกตั้งโดยลับนั้นเกิดจากการกระทำของบุคคลที่เข้าไปถ่ายภาพ ใช้กล้องซูม เพื่อให้ได้ภาพในขั้นตอนการลงคะแนนเสียง (กระบวนการทางเทคนิค) ซึ่งทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยลับและเป็นความรู้สึกของคนส่วนน้อย ดังนั้น ศาลย่อมไม่นำกระบวนการทางเทคนิคดังกล่าวไปเพิกถอนการเลือกตั้งซึ่งเป็นการแสดงเจตจำนงของปวงชนได้ มิเช่นนั้นก็จะมียุทธศาสตร์หรือกลุ่มบุคคลใดหยิบยกเอาขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งที่ไม่ชอบไปฟ้องศาลให้มีการเลือกตั้งใหม่อยู่เสมอ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการบังคับใช้กฎหมายนั้นการกระทำใดไม่ชอบด้วยกฎหมายเพียงบางส่วนที่ไม่เป็นสาระสำคัญแล้วจะไปฟ้องศาลโดยขอให้เพิกถอนการจัดการเลือกตั้งทั้งหมดไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นคงไม่ได้ และระบบบริหารราชการแผ่นดินก็จะสะดุดและก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบอบการเมืองการปกครองตามมาอีกหลายประการ

7.4 อำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการเพิกถอนการเลือกตั้ง

อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจอสูงสุดของรัฐโดยรัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2540) มาตรา 3 บัญญัติว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นพระประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จะเห็นได้ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจอสูงสุดของรัฐ ประชาชนชาวไทยจะแสดงออกซึ่งอำนาจออธิปไตยได้โดยการเลือกตั้ง อย่างไรก็ตามแม้การเลือกตั้งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งดังกล่าวขัดต่อหลักการเลือกตั้งโดยลับก็ตามแต่จะต้องคำนึงถึงว่าการเลือกตั้งที่ขัดต่อการเลือกตั้งโดยลับนั้นไม่น่าจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ไปแสดงเจตจำนงในการเลือกตั้งแต่อย่างใด ดังนั้นแม้การเลือกตั้งนั้นจะไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญซึ่งเกิดจากเรื่องทางเทคนิค เมื่อมีการกระทำไม่ชอบในส่วนใดก็ต้องมีการแก้ไขเยียวยาในส่วนนั้นและกระบวนการทางเทคนิคดังกล่าวก็ไม่กระทบถึงสาระสำคัญของการเลือกตั้ง เมื่อปวงชนชาวไทยได้สมัครใจพร้อมกันออกมาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญย่อมไม่นำกระบวนการทางเทคนิคดังกล่าวไปเพิกถอนการแสดงเจตจำนงของปวงชน โดยการเลือกตั้งนั้นได้ แต่อย่างไรก็ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวน่าจะสอดคล้องกับสถานการณ์ขณะนั้น กล่าวคือเป็นการแก้ปัญหาบ้านเมืองที่อยู่ภาวะสับสนวุ่นวาย และถ้าหากไม่มีการเพิก

ถอนการเลือกตั้งในขณะนั้นก็จะมีการจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวไม่มีฝ่ายค้านในการตรวจสอบในสภาผู้แทนราษฎร

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าผลกระทบที่เกิดจากมาตรฐานของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 9/2549 นั้นเห็นได้ว่ามีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ปัญหาที่เกิดจากการตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
2. ปัญหาที่เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย

1. ปัญหาที่เกิดจากการตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เมื่อได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงเหตุผลในคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยของตุลาการรัฐธรรมนูญรายบุคคลแล้ว ผู้วิจัยพบว่า

1. อำนาจอศาลในการเพิกถอนกระบวนการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งการจัดกระบวนการเลือกตั้งที่ไม่ถูกต้องเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งในหลายขั้นตอนที่ไม่น่าที่จะเป็นสาระสำคัญของการนำมาใช้ในการเพิกถอนการเลือกตั้งทั้งหมด และศาลจำเป็นต้องพิเคราะห์ถึงทฤษฎีอำนาจอริปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดของรัฐประกอบด้วย กล่าวคือ หากศาลเพิกถอนกระบวนการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวซึ่งเปรียบเสมือนศาลเพิกถอนเจตจำนงของปวงชนที่ได้พร้อมใจกันแสดงออกมาแล้วโดยวิธีการเลือกตั้งซึ่งมีข้อจำกัดว่า อำนาจตุลาการไม่อาจไปเพิกถอนเจตจำนงของปวงชนที่ได้แสดงออกมาแล้วได้ ซึ่งต่างจากการเพิกถอนกระบวนการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในกรณีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่กระบวนการที่มีการแสดงออกซึ่งอำนาจอริปไตยของปวงชน เช่น ในกรณีกระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ ซึ่งหากว่ามีการฟ้องร้องว่ากระบวนการดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายและให้ศาลเพิกถอนกระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวนั้นหากศาลพิเคราะห์แล้วเห็นว่ากระบวนการดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายศาลก็สามารถเพิกถอนกระบวนการนั้นได้เสีย แต่สำหรับกระบวนการใดที่เป็นการแสดงออกซึ่งอำนาจอริปไตยเช่น การเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติ แม้ศาลจะเห็นว่ากระบวนการจัดการการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยลับแต่กระบวนการที่ทำให้การเลือกตั้งขัดต่อหลักการเลือกตั้งโดยลับนั้นเป็นเรื่องทางเทคนิค ดังนั้น เมื่อปวงชนได้แสดงออกซึ่งอำนาจอริปไตยแล้วศาลย่อมไม่อาจนำกระบวนการทางเทคนิคแต่เพียงอย่างเดียวไปเพิกถอนเจตจำนงของปวงชนที่เปรียบเสมือนเสียงสวรรค์ที่ได้แสดงออกมาแล้วได้

2. เมื่อพิจารณาถึงมาตรฐานของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 9/2549 แล้ว เห็นว่ามีสาเหตุ 2 ประการ กล่าวคือ สาเหตุประการที่แรก คือศาลรัฐธรรมนูญไม่มีวิธีพิจารณาคดี

รัฐธรรมนูญและสาเหตุประการที่สอง คือศาลรัฐธรรมนูญไม่นำนิติวิธีทางกฎหมายมหาชนมาใช้ในการตีความรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ระบบกฎหมายมหาชนและระบบกฎหมายเอกชนมีนิติวิธีทางความคิดในเชิงกฎหมายที่แตกต่างกัน ทำให้ผลที่ได้จากนิติวิธีทางกฎหมายในระบบที่แตกต่างกัน นำมาซึ่งความเข้าใจและเจตนารมณ์และการตีความกฎหมายที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น ไม่ว่าจะมาจากนักรัฐศาสตร์และนักนิติศาสตร์สาขาใด ต้องนำนิติวิธีในทางกฎหมายมหาชนมาใช้แทนนิติวิธีทางกฎหมายเอกชนและศาลรัฐธรรมนูญมีวิธีพิจารณาของศาลที่บัญญัติหลักการหรือสาระสำคัญที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาศาลรัฐธรรมนูญ โดยคำนึงถึง หลักการกำหนดวิธีที่จะนำเรื่องมาสู่ศาลรัฐธรรมนูญ ด้านอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ และมาตรการที่จะนำมากำหนดดุลพินิจของศาลรัฐธรรมนูญ และการให้หลักประกันขั้นพื้นฐานในการกำหนดวิธีพิจารณาแล้ว และมีวิธีการเพื่อเป็นการป้องกันในการนำนิติวิธีในกฎหมายเอกชนมาใช้กับนิติวิธีทางกฎหมายมหาชนที่ชัดเจนจะทำให้มาตรฐานของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญสามารถใช้เป็นบรรทัดฐานทางสังคมได้ โดยขอเสนอให้ ศาลรัฐธรรมนูญควรกำหนดกรอบหรือแนวทางของกฎหมายที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาวินิจฉัยโดยกฎหมายที่จะนำมาใช้เป็นหลักในการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ

- 1) พิจารณาจากบทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรในรัฐธรรมนูญและอาศัยเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ
- 2) พิจารณาจากบทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรของรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ รวมทั้งพิจารณาเหตุผลในการร่างและการแก้ไขเพิ่มเติม
- 3) พิจารณาประกอบกับจารีตประเพณีของไทยและหลักการปกครองตามรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยของไทย
- 4) พิจารณาเทียบเคียงกับรัฐธรรมนูญและแนวคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองของต่างประเทศ

3. ผู้วิจัยเห็นว่าในการตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญศาลต้องคำนึงถึงหลักดังต่อไปนี้ด้วยในการที่จะตรวจสอบการใช้อำนาจขององค์กรดังกล่าว คือ

- 1) หลักที่เกี่ยวกับการกระทำทางรัฐบาล (act of government) ที่ว่าองค์กรทางการเมืองระดับสูง เป็นทั้งผู้ใช้และผู้ตีความกฎหมายได้ดำเนินการ (กระทำทางรัฐบาล เช่น การเสนอร่างกฎหมาย) ตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจเข้าไปควบคุมตรวจสอบ การควบคุมตรวจสอบควรจะทำโดยองค์กรทางการเมืองต่างคู่ซึ่งกันและกัน

2) หลักการจำกัดตนของศาล (self-restrain) ในการเข้าไปควบคุมการใช้อำนาจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญในบางกรณีโดยต้องคำนึงถึงหลักความเป็น “อิสระ” ขององค์กรเหล่านั้น กล่าวคือศาลจะต้องกำหนดขอบเขตในการตรวจสอบตามหลักที่ว่าศาลจะควบคุมตรวจสอบการใช้ อำนาจเฉพาะในทางรูปแบบเท่านั้นแต่ศาลจะไม่เข้าไปควบคุมในทางเทคนิคซึ่งเรื่องดังกล่าวฝ่าย ปกครองเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในข้อเท็จจริงและมีประสบการณ์ตรงมากกว่าศาล นอกจากนี้ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่จัดตั้งขึ้นบางส่วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) และที่ได้จัดตั้งเพิ่มตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2550) เป็นองค์กรที่มีความ เป็น “อิสระ” ต่างจากองค์กรฝ่ายปกครองโดยทั่วไปแต่ก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นอิสระโดยไม่ถูก ตรวจสอบโดยศาลแต่อย่างใดตามหลักการการปกครองโดยหลักนิติรัฐและการถ่วงดุลและคาน อำนาจกัน แต่อย่างไรก็ตามองค์กรดังกล่าวก็มีความอิสระเพื่อเป็นการประกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ภารกิจขององค์กรดังกล่าวสำเร็จลุล่วงไปได้

2.ปัญหาที่เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย

หลักการใหม่ ๆ ที่วางไว้ในรัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2540) ยังขาดความชัดเจนในทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตามเมื่อได้มีการใช้บทบัญญัติดังกล่าวไปสักระยะหนึ่ง ความชัดเจนของหลักการดังกล่าว จะทำให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติมากขึ้น และเมื่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ(พ.ศ.2540) บัญญัติไว้นั้น ไม่ชัดเจนและมีช่องว่าง จึงก่อให้เกิดปัญหาการตีความอำนาจศาลในลักษณะที่ไม่ สอดคล้องกัน ประเด็นปัญหาดังกล่าว ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย (พ.ศ.2550) ได้แก่

2.1 ในกรณีของการกำหนดวันเลือกตั้งซึ่งแต่เดิมรัฐธรรมนูญมาตรา 116 ให้กำหนดวัน เลือกตั้งภายใน 60 วันโดยไม่ได้กำหนดระยะเวลาขั้นต่ำเอาไว้ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนดวันเลือกตั้งภายใน 37 วันศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการกำหนดวันเลือกตั้งดังกล่าวไม่สุจริต และเที่ยงธรรม สำหรับปัญหาดังกล่าวรัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2550) มาตรา 108 วรรคสอง บัญญัติว่า การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ให้เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่าสี่สิบห้า วันแต่ไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ยุบสภาผู้แทนราษฎรและวันเลือกตั้งนั้นจะต้องเป็นวันเดียวกันทั่ว ราชอาณาจักร จะเห็นได้เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวแล้วกฎหมายได้ บัญญัติกำหนดวันเลือกตั้งโดยให้กำหนดภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวันแต่ไม่เกินหกสิบ วันนับแต่วันที่ยุบสภาผู้แทนราษฎร เจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นต้องการให้เป็นดุลพินิจของรัฐบาล

และคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยไม่ต้องทำให้ศาลเข้ามาตรวจสอบการใช้ดุลพินิจดังกล่าวอีกจึงได้มีการกำหนดเวลาขั้นต่ำเอาไว้ทั้งนี้เพื่อป้องกันการกำหนดวันเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรมดังเช่นที่ศาลรัฐธรรมนูญที่ 9/2549 ได้เข้ามาตรวจสอบการกำหนดวันเลือกตั้งในวันที่ 2 เมษายน 2549 ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการกระทำทางรัฐบาล เป็นต้น

2.2 รัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2540) ไม่ได้บัญญัติให้อำนาจฝ่ายตุลาการในการเพิกถอนการเลือกตั้งแต่บัญญัติให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีปัญหาการตีความในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยให้เพิกถอนการเลือกตั้งหรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่แล้วบุคคลที่ถูกกระทบสิทธิจากการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวจะฟ้องศาลให้ตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าวภายใต้หลักนิติธรรมได้หรือไม่ และเป็นอำนาจของศาลใด อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2550) มาตรา 219 วรรคสามบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ชัดเจนแล้ว กล่าวคือให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งวุฒิสภา และให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ วิธีพิจารณาและวินิจฉัยคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด โดยใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็ว โดยตามมาตรา 219 ศาลจะเข้ามาตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในกรณีหลังประกาศผลการเลือกตั้งเท่านั้น สำหรับในกรณีก่อนประกาศผลการเลือกตั้งนั้น มาตรา 239 บัญญัติว่าในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุด ดังนั้นในกรณีก่อนประกาศผลการเลือกตั้งศาลจะเข้ามาตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งอีกไม่ได้

2.3 ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในกรณีระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ขัดต่อรัฐธรรมนูญนั้น จากคำวินิจฉัยดังกล่าวศาลรัฐธรรมนูญได้วางบรรทัดฐานในประเด็นที่ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญไม่ใช่องค์กรที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐบาลจึงไม่อยู่ภายใต้การตรวจสอบการใช้อำนาจของศาลปกครอง (คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 23/2543) ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบจากคำวินิจฉัยดังกล่าวในหลายประการ ต่อมา รัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2550) มาตรา 223 ได้บัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจในการตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างชัดเจนแล้ว กล่าวคือ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่าง...องค์กรตามรัฐธรรมนูญ อันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตาม

กฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองของ...องค์กรตามรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ในการออกมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นแต่เดิมก็มีปัญหาว่าอยู่ภายใต้การตรวจสอบการใช้อำนาจของศาลใดซึ่งกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนอย่างไรก็ตาม สำหรับประเด็นดังกล่าวพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.2550 มาตรา 22 บัญญัติว่า การฟ้องคดีเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งและมีใช้การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุด สรุปว่าการฟ้องเกี่ยวกับมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ไม่ใช่การวินิจฉัยชี้ขาดดังเช่น การฟ้องเกี่ยวกับมติในการห้ญหาการเลือกตั้งหากพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2550) ให้ฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุด เป็นต้น

2.4 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ.2540) มาตรา 198 กรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจะเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา 198 ไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนว่า ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง องค์กรใดเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของ กฎหรือข้อบังคับ ที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอให้พิจารณา ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการขัดกันของอำนาจศาลระหว่างศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองในการตรวจสอบการใช้อำนาจของมติในการห้ญหาการเลือกตั้งและการกำหนดวันเลือกตั้ง ซึ่งทั้งสองกรณีมีสภาพเป็นกฎ อย่างไรก็ตามประเด็นดังกล่าว รัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2550) มาตรา 245 บัญญัติว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีกรณีดังต่อไปนี้

(1) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า...

(2) กฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดของบุคคลใด ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 244(1) (ก) มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลปกครองและให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า

จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2550) นั้นบัญญัติไว้ชัดเจนว่ากรณีใดศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการตรวจสอบและกรณีใดศาลปกครองมีอำนาจในการตรวจสอบในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอความเห็น เป็นต้น

2.5. ข้อเสนอแนะ

2.5.1. จากการศึกษาวิจัยพบว่าควรทำการแก้ไขบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาเนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญไม่มีวิธีพิจารณาความคดีรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะที่ตราโดยฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ให้ศาลรัฐธรรมนูญออกข้อกำหนดในวิธีพิจารณาของตนเองซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการตีความเรื่องอำนาจศาลที่ขัดกับอำนาจของศาลอื่นได้ ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาดังกล่าวควรมีการแก้ไขกฎหมายโดยให้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีในศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ บทบัญญัติที่ให้ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดวิธีพิจารณาเองได้เป็นบทบัญญัติว่าให้กระบวนการพิจารณาในศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติโดยฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภา) โดยบัญญัติหลักการหรือสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีพิจารณาศาลรัฐธรรมนูญโดยคำนึงถึง หลักการกำหนดวิธีที่จะนำเรื่องมาสู่ศาลรัฐธรรมนูญ ด้านอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ และมาตรการที่จะนำมากำหนดคุณพิษของศาลรัฐธรรมนูญ และการให้หลักประกันขั้นพื้นฐานในการกำหนดวิธีพิจารณา เป็นต้น

2.5.2. รัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2540) บัญญัติให้ศาลยุติธรรมเป็นศาลที่มีเขตอำนาจทั่วไปในกรณีข้อพิพาทใด ๆ ไม่ได้บัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น อย่างไรก็ตามหากมีข้อพิพาทใดเป็นข้อพิพาทในทางกฎหมายมหาชนแต่ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองเมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ (พ.ศ.2540) ข้อพิพาทดังกล่าวก็จะตกอยู่ภายใต้เขตอำนาจของศาลยุติธรรมซึ่งไม่สอดคล้องกับระบบศาลในคดีมหาชน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรแก้ไขรัฐธรรมนูญให้ศาลปกครองเป็นศาลที่มีเขตอำนาจทั่วไปในคดีมหาชนเช่นเดียวกับประเทศเยอรมัน เพื่อเป็นการอุดช่องว่างในการตรวจสอบข้อพิพาทในทางคดีมหาชนที่กฎหมายไม่บัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลใดและเป็นการป้องกันปัญหาเรื่องนิติวิธีทางอำนาจศาลที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคตได้

2.5.3. ในกรณีที่มีปัญหาการขัดกันของเขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญกับศาลอื่น รัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนว่าศาลใดเป็นศาลชี้ขาดแต่รัฐธรรมนูญมาตรา 268 บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญผูกพันองค์กรของรัฐทุกองค์กรรวมทั้งศาลอื่น ๆ ผู้วิจัยเห็นว่าควรแก้ไขกฎหมายโดยบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นศาลที่มีอำนาจในการชี้ขาดในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีปัญหการขัดกันกับอำนาจของศาลอื่น ๆ โดยหากมีคดีเดียวกันนั้นขึ้นสู่การพิจารณาของศาลมากกว่าสองศาลให้ศาลนั้น ๆ ชะลอคดีแล้วส่งเรื่องดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาดในเขตอำนาจศาลก่อนวินิจฉัยคดี เป็นต้น